

quod eis donavit per diffusum in cordibus eorum Spiritum sanctum: « Omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sunt. Quoniam quos ante praevidit, et praedestinavit conformes fieri imaginis filii sui, » ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem » praedestinavit illos et vocavit: » hic subaudire debemus: « Secundum propositum ¹. » Sunt enim et alii vocati, sed non electi: ac per hoc non secundum propositum vocati. « Quos autem vocavit, (hoc est secundum propositum), » illos et justificavit: quos autem justificavit, illos et glorificavit. » His sunt filii promissionis, hi sunt electi qui per electionem gratiae salvi fiunt ², ubi dictum est: « Si autem gratia, jam non ex operibus; alioquin gratia jam non est gratia ³. » Hæc sunt vasa misericordiae in quibus Deus etiam per vasa iræ notas facit divitias gloriae suae. Eorum sit per Spiritum sanctum cor unum et anima una ⁴, quæ benedicit Deum, et non obliviscitur omnes retributiones ejus, qui propitius sit omnibus iniquitatibus ejus; qui sanat omnes languores ejus ⁵; qui redimit de corruptione vitam ejus; qui coronat eam in misericordia, quia non volentis neque currentis, sed miserentis est Dei ⁶.

XXVI. Cæteri autem homines ad istam societatem non pertinentes, quorum tamen et animam et corpus Dei bonitas operata est, et quidquid habet ipsa natura præter vitium, quod eidem inflixit superbientis voluntatis audacia, propter hoc a Deo præsciente creati sunt, ut in his ostenderet liberum desertoris arbitrium sine sua gratia quid valeret; et in eorum justis et debitis poenis vasa misericordiae, quæ non suorum operum meritis, sed gratuita Dei gratia sunt ab illa concretionem discreta, quid

¹ Rom. viii, 28, 29. — ² Id. xi, 6. — ³ Id. ix, 23. — ⁴ Act. iv, 32. — ⁵ Psal. cii, 2, 3. — ⁶ Rom. ix, 16.

sibi collatum esset addicerent; ut omne obstruatur, et qui gloriatur in Domino gloriatur.

XXVII. Quisquis aliter docet, et non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, qui dixit: « Venit » filius hominis quærere et salvare quod perierat ¹; » non enim ait quod peritulum fuerat; sed « Quod perierat; » quid ostendens nisi peccato primi hominis universi generis humani perisse naturam: Qui ergo aliter docet, et non acquiescens ei, quæ secundum pietatem est doctrinae, contra gratiam Salvatoris ², et contra sanguinem Redemptoris tanquam salvam et liberam naturam defendit humanam, et Christiano tamen censi vocabulo affectat, quid de parvulorum discretionem dicturus est, cur alius in vitam secundi hominis assumatur, alius in morte primi hominis relinquatur? Si dixerit liberi arbitri merita præcessisse: respondet Apostolus quæ supra diximus, de nondum natis neque aliquid agentibus boni aut mali. Si autem dixerit quod adhuc in libris, quos nuperrime Pelagius perhibetur edidisse, defenditur, (quamvis jam videatur anathematizasse in episcopali iudicio palæstino eos, qui dicunt quod peccatum Adæ ipsum solum læserit, et non genus humanum), si dixerit ambos sine iudicio natos, nec aliquid de primi hominis damnatione traxisse; profecto quoniam negare non audeat in regnum caelorum adoptari eum, qui fuerit regeneratus in Christo, respondeat quid de illo futurum sit, qui nulla sua culpa non baptizatus, ista fuerit temporali morte præventus. Si non putamus esse dicturum quod innocentem Deus, nec habentem originale peccatum ante annos, quibus habere poterat proprium, æterna morte damnabit: cogitur itaque respondere quod Pelagius in ecclesiastico iudicio ut aliquo modo catholicus pronuntiaretur, anathematizare

¹ Luc. xix, 10. — ² 2 Tim. vi, 3.

compulsus est, infantes etiamsi non baptizentur habere vitam æternam : (hac enim negata, quid nisi mors æterna remanebit ?)

XXVIII. Ac per hoc contra sententiam Domini disputabit dicentis : « Patres vestri manducaverunt manna in » deserto, et mortui sunt : hic est panis, qui de cœlo descendit, ut si quis ex ipso manducaverit non moriatur ¹. » Non enim de ista morte loquebatur, quam necesse est patiantur etiam qui de ipso pane manducant. Et paulo post : » Amen, amen dico vobis, nisi manducaveritis carnem » filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis ²; » utique illam quæ post hanc mortem futura est. Et contra apostolicæ Sedis auctoritatem, ubi de hac ipsa re cum ageretur ³, hoc testimonium adhibitum est evangelicum, ne parvuli non baptizati vitam posse habere credantur. Et contra ipsius Pelagii verba apud episcopos, a quibus audiebatur, expressa, ubi anathematizavit eos qui dicerent infantes non baptizatos habere vitam æternam.

XXIX. Quod propterea commemoravimus, quoniam quidem apud vos, vel in vestra potius civitate, si tamen verum est quod audivimus, tanta pro isto errore quidam obstinatione nituntur, ut dicant facilius esse ut etiam Pelagium deserant atque contemnant, qui hæc sentientes anathematizavit, quam ab hujus sententiæ, sicut eis videtur, veritate discedant. Si autem cedunt Sedi apostolicæ, vel potius ipsi magistro et Domino Apostolorum, qui dicit non habituros vitam in semetipsis, nisi manducaverint carnem filii hominis, et biberint sanguinem, quod nisi baptizati non utique possunt, nempe aliquando fatebuntur parvulos non baptizatos vitam habere non posse; ac per hoc quamlibet tolerabilius omnibus, qui

¹ Joan. vi, 49, 50. — ² Ibid. 54. — ³ Innocentius epist. 182, n. 5.

etiam propria peccata committunt, tamen æterna morte mulctari.

XXX. Quæ cum ita sint, audeant disputare, et quibus possunt persuadere contendant, Deum justum, apud quem non est iniquitas, parvulos a peccatis propriis innocentes, si nec illo ex Adam obligati et obstricti sunt, morte perpetua damnaturum. Quod si absurdissimum est, et a justitia Dei penitus alienum, et tamen nullus qui se meminit catholicæ fidei Christianum, negat aut dubitat parvulos non accepta gratia regenerationis in Christo, sine cibo carnis ejus et sanguinis potu, non habere in se vitam, ac per hoc pœnæ sempiternæ obnoxios; profecto restat, ut quia ipsi non egerunt aliquid boni aut mali, ideo mortis eorum justa sit pœna, quia in illo moriuntur in quo omnes peccaverunt; unde in isto solo justificantur, a quo peccatum nec originale trahi potuit, nec proprium perpetrari.

XXXI. Ipse vocavit nos non solum ex Judæis, verum etiam ex gentibus, quoniam et illius Jerusalem filios, quæ interfecit Prophetas, et lapidavit missos ad se ¹, quamvis ipsa nolente collegit ipse quos voluit, et ante incarnationem suam, sicut ipsos Prophetas, et postea quam Verbum caro factum est, sicut Apostolos et hominum millia, qui et pretia rerum suarum ante pedes Apostolorum posuerunt ². Omnes quippe illi filii sunt Jerusalem nolentis ut colligerentur ³; qui tamen illa nolente collecti sunt; de quibus dicit, « Si ego in Beelzebub ejicio dæmonia, » filii vestri in quo ejiciunt? ideo ipsi iudices vestri » erunt ⁴. De iis prædictum erat, « Si fuerint filii Israël » sicut arena maris, reliquæ salvæ fient ⁵. » Non potest excidere verbum Dei, nec repulit plebem suam quam

¹ Matth. xxiii, 37. — ² Act. ii, 41. — ³ Id. xv, 35. — ⁴ Matth. xii, 27.

— ⁵ Isai. x, 12; Osee. i, 10, et Rom. ix, 27.

præcivit, quæ tamen reliquiæ per electionem gratiæ salvæ factæ sunt. « Si autem gratia, quod sæpe dicendum est, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia¹; » non hæc utique nostra, sed Apostoli verba sunt. Quod ergo ad Jerusalem nolentem colligi filios suos ille clamabat, hoc nos clamamus adversus eos, qui filios volentes Ecclesiæ colligi, nolunt: nec saltem post judicium², quod de ipso Pelagio in Palæstina factum est, corriguntur; de quo damnatus exisset, nisi objecta sibi contra gratiam Dei dicta, quæ obscurare non potuit, ipse damnasset.

XXXII. Præter illa enim quæ, quomodo potuit, ausus est qualicumque ratione defendere, objecta quædam sunt, quæ nisi remota omni tergiversatione anathematizasset, ipse anathematizatus exisset. Objectum est enim eum dicere, « Quia Adam sive peccaret, sive non peccaret, moriturus esset. Et quod peccatum ejus ipsum solum læserit, et non genus humanum. Et quod infantes nuper nati in illo statu sint, in quo Adam fuit ante prævaricationem. Et quod neque per mortem vel per prævaricationem Adæ omne genus humanum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus humanum resurgat. Et infantes, etiamsi non baptizentur, habere vitam æternam. Et divites baptizatos, nisi omnibus renuntient, si quid boni visi fuerint facere, non reputari illis, nec eos habere posse regnum Dei. Et gratiam Dei atque adjutorium non ad singulos actus dari, sed in libero arbitrio esse vel in lege atque doctrina. Et Dei gratiam secundum merita nostra dari. Et filios Dei non posse vocari, nisi omnino absque peccato fuerint effecti. Et non esse liberum arbitrium, si Dei indiget auxilio: quoniam in propria voluntate habet unusquisque facere aliquid, vel non

¹ Rom. xi, 6. — ² Diospolitanum.

facere. Et victoriam nostram non ex Dei adjutorio esse, sed ex libero arbitrio. Et quod poenitentibus venia non detur secundum gratiam et misericordiam Dei, sed secundum meritum, et laboremeorum, qui per poenitentiam digni fuerint misericordia. »

XXXIII. Hæc omnia Pelagius sic anathematizavit, quod satis Gesta ipsa testantur, ut nihil ad ea quoquo modo defendenda disputationis attulerit: unde fit consequens, ut quisquis sequitur illius episcopalis auctoritatem judicii, et ipsius Pelagii confessionem, hæc tenere debeat, quæ semper tenuit catholica Ecclesia; Adam, nisi peccasset, non fuisse moriturum. Quod peccatum ejus non ipsum solum læserit, sed et genus humanum. Et quod infantes nuper nati non sint in illo statu, in quo Adam fuit ante prævaricationem, ut ad ipsos pertineat etiam quod breviter ait Apostolus, « Per unum hominem » mors, et per unum hominem resurrectio mortuorum. » Sicut enim in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo » omnes vivificabuntur¹. » Unde fit ut infantes non baptizati, non solum regnum cælorum, verumetiam vitam æternam habere non possint. Confiteatur etiam divites baptizatos, etiamsi divitiis suis non careant, et sint tales quales ad Timotheum describit Apostolus dicens, « Præcipe divitibus hujus mundi non superbe sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo, qui præstat omnia abundanter ad fruendum; divites sint » in operibus bonis, facile tribuant, communicent, thesaurizent sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam², » non eos regno Dei posse privari. Fateatur gratiam Dei et adjutorium etiam ad singulos actus dari; eamque non dari secundum merita nostra, ut vera sit gratia, id est, gratis data per ejus miseri-

¹ 1 Cor. xv, 22. — ² 1 Tim. vi, 17.

cordiam qui dixit; « Miserebor cui misertus ero, et misericordiam præstabo cui misericors fuero¹. » Fateatur filios Dei vocari posse illos, qui quotidie dicunt, « Dimitte nobis debita nostra²: » quod utique veraciter non dicerent, si essent omnimodo sine peccato. Fateatur esse liberum arbitrium etiam si divino indiget adiutorio. Fateatur quando contra tentationes concupiscentiasque illicitas dimicamus, quamvis et illic habeamus propriam voluntatem, non tamen ex illa, sed ex adiutorio Dei nostram provenire victoriam. Non enim aliter verum erit quod Apostolus ait, « Non volentis, neque currentis, » sed miserentis est Dei³. » Fateatur secundum gratiam et misericordiam Dei veniam poenitentibus dari, non secundum merita eorum: quandoquidem etiam ipsam poenitentiam donum Dei dixit Apostolus, ubi ait de quibusdam, « Ne forte det illis Deus poenitentiam⁴. » Hæc omnia simpliciter sine ullis fateatur ambagibus, si quis in auctoritatem catholicam et in ipsius Pelagii expressa ecclesiasticis Gestis verba consentit. Neque enim illa, quæ his sunt contraria, veraciter anathematizata esse credendum est, nisi hæc quibus sunt contraria fidei corde teneantur, et aperta confessione promantur.

XXXIV. Nec in istis libris recentioribus, quos idem Pelagius post illud iudicium dicitur edidisse, quamvis adiutorio divinæ gratiæ consentire videatur, quid de hac re sentiat satis evidentem apparet. Aliquando enim ita paribus momentis potestatem voluntatis æqua lance perpendit, ut quantum ad peccandum, tantum etiam ad non peccandum valere definiat: quod si ita est, nullus locus adiutorio gratiæ reservatur, sine qua nos dicimus ad non peccandum nihil voluntatis arbitrium valere.

¹ Exod. xxxiii, 19. — ² Matth. vi, 12. — ³ Rom. ix, 16. — ⁴ 2 Tim. ii, 25.

Aliquando autem quotidiano gratiæ Dei muniri nos confitetur auxilio, quamvis habeamus ad non peccandum forte ac firmum liberum arbitrium: quod utique invalidum et infirmum debuit confiteri, donec sanentur omnes languores animæ nostræ. Non enim pro infirmitate corporis precabatur, qui dicebat, « Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea¹. » Nam ut ostenderet pro anima se rogare, secutus adjunxit, « Et anima mea » turbata est valde. »

XXXV. Videtur ergo auxilium gratiæ tanquam ex abundantia putare concedi, id est, ut etiamsi non concedatur, habeamus tamen ad non peccandum forte ac firmum liberum arbitrium. Quod ne existimemur de illo temere suspicari, et fortasse quis dicat sic eum sentire forte ac firmum ad non peccandum liberum arbitrium, (quamvis sine Dei gratia id efficere atque adimplere non possit,) sicut sanos oculos firmos dicimus ad videndum, quod tamen nullo modo facere possunt, si desit lucis auxilium; alio loco quid diceret, vel quid putaret ostendit ubi ait, « Ideo Dei gratiam hominibus dari ut quod facere per liberum jubentur arbitrium, facilius possint implere per gratiam². » Utique cum dicit, facilius, quid vult intelligi, nisi et gratia si desit, posse per liberum arbitrium, vel facile, vel etiam difficile quæ divinitus jubentur impleri?

XXXVI. Ubi est ergo, « Quid est homo, nisi quod » memor es ejus³? » Ubi postremo illa testimonia, quæ Jerosolymitanæ antistes⁴ ecclesiæ, sicut in eisdem Gestis legitur, ipsi Pelagio se dixisse commemorat, cum ad eum perlatum esset, quod sine gratia Dei diceret absque pec-

¹ Psal. vi, 3. — ² Vide lib. de Grat. Christi, cap. 7 et 26. — ³ Psal. viii, 5. — ⁴ Joannes.

cato hominem esse posse? Hæc sunt enim ab illo dicta tria testimonia valde magna contra hujusmodi impiam præsumptionem, quod Apostolus ait, « Plus omnibus » illis laboravi, non ego autem, sed gratia Dei mecum¹ : » et, « Non volentis, neque currentis, sed miserentis est » Dei² : » et, « Nisi Dominus ædificaverit domum, in » vanum laboraverunt ædificantes eam³. » Quomodo ergo quod Deus jubet, sine adjutorio ipsius vel difficile impletur, cum si Dominus non ædificet, in vanum ædificans laborasse dicatur? Neque scriptum sit, Est quidem volentis, atque currentis, facilius autem miserentis est Dei; sed scriptum sit, « Non volentis, neque currentis, » sed miserentis est Dei? » non quia nulla est hominis voluntas atque cursus, sed quia nihil potest, nisi ille miseretur. Nec Apostolus dixerit, Et ego; sed dixerit, « Non » ego autem, sed gratia Dei mecum? » non quia ipse nihil boni agebat, sed quia nihil ageret, si illa non adjuvaret. Quanquam illa possibilitas liberi arbitrii tam in bonum quam in malum ex æqua lance perpendione nec huic facilitati locum relinquit, quam saltem videtur esse confessus dicendo, « Facilius possunt implere per gratiam, facilius impletur per gratiam bonum, facillime autem sine gratia fit malum : » profecto ista possibilitas non æqua lance perpenditur.

XXXVII. Sed quid plura? Non solum ad istos vitandos cauti esse debemus, verumetiam ad docendos vel monendos, si patiantur, pigrescere non debemus. Plus eis tamen sine dubitatione præstamus, si ut corrigantur oremus, ne cum tantis ingeniis vel pereant, vel alios perdant præsumptione damnabili. « Quia zelum Dei habent, sed non secundum scientiam; » id est, « Justitiam quæ a Deo est ignorantes, et suam volentes consti-

¹ 1 Cor. xv, 10. — ² Rom. ix, 16. — ³ Psal. cxxvi, 1.

tuere, justitiæ Dei non sunt subjecti¹. » Quibus utique, quoniam Christiani appellantur, magis observandum est quam Judæis, de quibus hoc dixit Apostolus, « Ne offendant in lapidem offentionis², » velut argute defendendo naturam et liberum arbitrium, quemadmodum philosophi hujus mundi, qui vehementer egerunt ut putarentur vel putarent sibi beatam vitam virtute propriæ voluntatis efficere³. Caveat ergo isti ne per sapientiam verbi evacuent crucem Christi, et hoc sit eis offendere in lapidem offentionis. Natura enim humana⁴ etiamsi in illa integritate in qua condita est permaneret, nullo modo se ipsam Creatore suo non adjuvante servaret. Cum igitur sine Dei gratia salutem non possit custodire, quam accepit; quomodo sine Dei gratia potest reparare, quam perdidit?

XXXVIII. Non autem ideo pro istis non orare debemus, quia si non corriguntur, eorum imputandum est voluntati, qui nolunt credere etiam ad hoc ipsum sibi necessariam gratiam Salvatoris, quod putant consistere in solis viribus voluntatis. Nam et illi quibus sunt isti in hac causa omnino simillimi, de quibus hoc dixit Apostolus, quod « Ignorantes Dei justitiam et suam volentes » constituere, justitiæ Dei non sunt subjecti, » profecto suæ voluntatis vitio non credebant. Non enim ut essent infideles, cogebantur in vitium; sed nolendo credere infidelitatis crimine non carebant. Et tamen quia voluntas, ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Deus opituletur, dicente ipso Domino cum de non credentibus loqueretur: « Nemo venit ad me, nisi ei » datum fuerit a Patre⁵ : » propter hoc et Apostolus, quamvis eis instanter Evangelium prædicaret, parum

¹ Rom. x, 2, 3. — ² Id. ix, 22. — ³ Vide supra epist. 155, n. 2, etc. 1 Cor. i, 17. — ⁴ Concil. Arausic. 2, can. 19. — ⁵ Joan. vi, 66.

tamen esse credebat, nisi pro illis etiam oraret ut crederent. Ait enim: « Fratres, bona voluntas quidem cordis » mei, et deprecatio ad Deum fit pro illis in salutem¹: » et tunc adjunxit illa quæ diximus: « Testimonium enim » illis perhibeo quia zelum Dei habent, sed non secun- » dum scientiam², etc. » Oremus ergo pro illis, sancte frater.

XXXIX. Cernis quippe nobiscum quam malo errore teneantur. Fragrant enim Epistolæ tuæ odore sincerissimo Christi, ubi germanissimus gratiæ ipsius dilector et confessor appares. Sed quod diu tecum ex hac re loquendum putavimus, primo quia jucundissimum est, fecimus. Quid enim debet esse jucundius, vel infirmis gratia qua sanantur, vel pigris gratia qua excitantur, vel volentibus gratia qua juvantur? Deinde, ut si quid nostra disputatione Deo adjuvante possemus, tua non fides sed fidei contra tales adminiculetur assertio, sicut nos quoque in hanc facultatem tuæ germanitatis litteris adjuvamus.

XL. Quid enim uberius et veracissima confessione plenius, quam illud est in quadam Epistola tua, ubi naturam nostram non mansisse, ut condita est, sed vitiatam esse per illum generis humani patrem, humiliter deplorasti dicens: [Pauper ego et dolens³, qui adhuc terrenæ imaginis squalore concretus sum, et plus de primo quam de secundo Adam carnis sensibus et terrenis actibus refero, quomodo tibi audebo me pingere, cum cælestis imaginis inficiator prober corruptione terrena? Utrimque me concludit pudor. Erubescio pingere quod sum, non audeo pingere quod non sum: odi quod sum; et non sum quod amo. Sed quid misero mihi proderit odisse iniquitatem, et amare virtutem; cum id potius

¹ Rom. x, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Paulinus in epist. 8. ad Severum.

agam quod odi, nec elaborem piger id potius agere quod amo? Ipse discors et intestino bello distrahor, dum spiritus adversus carnem, caro adversus spiritum dimicat, et lex corporis lege peccati legem mentis impugnat? Infelix ego qui in me venenatum inimicæ arboris gustum, nec crucis ligno digessi. Durat enim mihi illud per Adam virus paternum, quo universitatem generis sui pater prævaricatus infecit.] Et cætera, quæ de hac miseria multa contextis ingemiscendo, expectans redemptionem corporis tui, et nondum re, sed spe salvum te esse cognoscens.

XL. Sed fortassis tu alium in te transfigurasti, cum hæc diceres, nec aliquas de carne concupiscente adversus spiritum, quamvis ei non consentias, molestias importunas pateris et odiosas: verumtamen et tu et quisquis hæc patitur, et gratiam Christi per quam de corpore mortis hujus liberetur expectat, nodum quidem evidenter in se ipso, sed in illo homine latenter ibi erat, quando cibus vetitus tangebatur, et concipiebatur longe lateque per cunctos itura perditio. De orando autem, et gemitibus flagitando proficiendi ac recte vivendi adjutorio quæ tua non fervet Epistola? Quid est tui quantumcumque sermonis, ubi non sit sparsum gemebunda pietate quod in Oratione dicimus: « Ne nos inferas in tentationem¹? » Invicem itaque nos et consolemur in his omnibus, et exhortemur, et quantum dat Dominus adjuvemus. Quæ autem, et de quibus audierimus quæ multum dolemus et facile credere nolumus, audiet a communi amico sanctitas tua, quo in Dei misericordia cum salute remeante speramus nos de omnibus fieri posse certissimos.

¹ Matth. vi, 13.